

Toponimízate!

GALICIA NOMEADA:
a rendibilidade dos datos toponímicos para a
investigación e a Administración pública

Vicente Feijoo Ares
(Real Academia Galega)

CONTIDOS

1. A riqueza toponímica de Galicia e a súa importancia como patrimonio cultural inmaterial; un patrimonio que esmorece.
2. A aplicación das novas tecnoloxías na salvagarda e difusión dos nomes da nosa terra: o proxecto colaborativo **GALICIA NOMEADA**
3. Rendibilidade dos datos toponímicos para a investigación nas ciencias humanas e para o seu uso por parte da Administración pública.
4. Potencial didáctico e normalizador desta información cultural no mundo do ensino e na sociedade en xeral.

A toponimia galega fainos únicos no mundo

DENSIDADE

VARIEDADE

ANTIGÜIDADE

A toponimia galega forma parte do noso patrimonio cultural inmaterial

LINGUA

HISTORIA

CULTURA

A microtoponimia esmorece: os nomes da nosa terra estanse a perder

Abandono
das tarefas
agrícolas e
gandeiras

Aldeas
quedan
deshabitadas

Falecen as
persoas
maiores

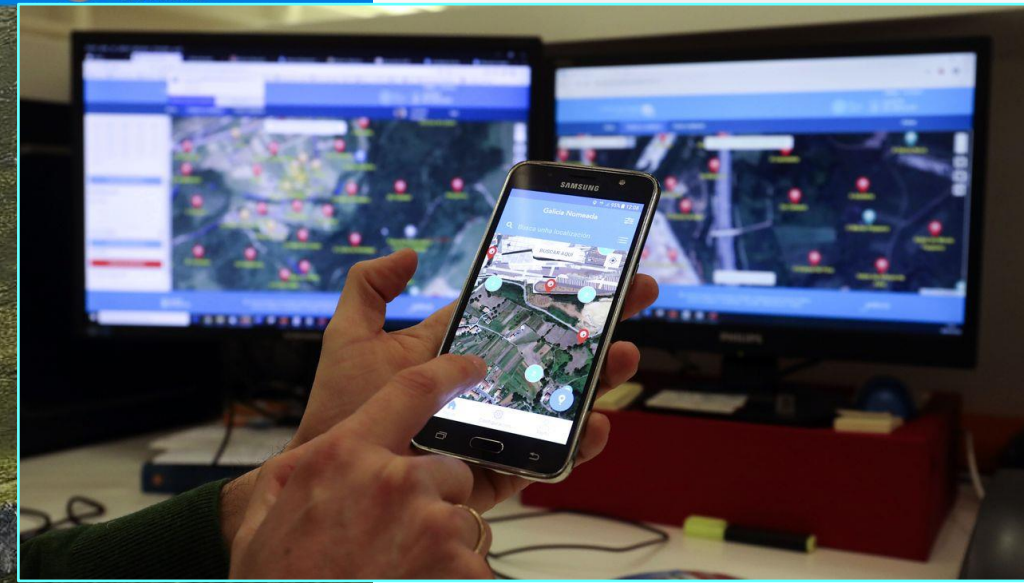
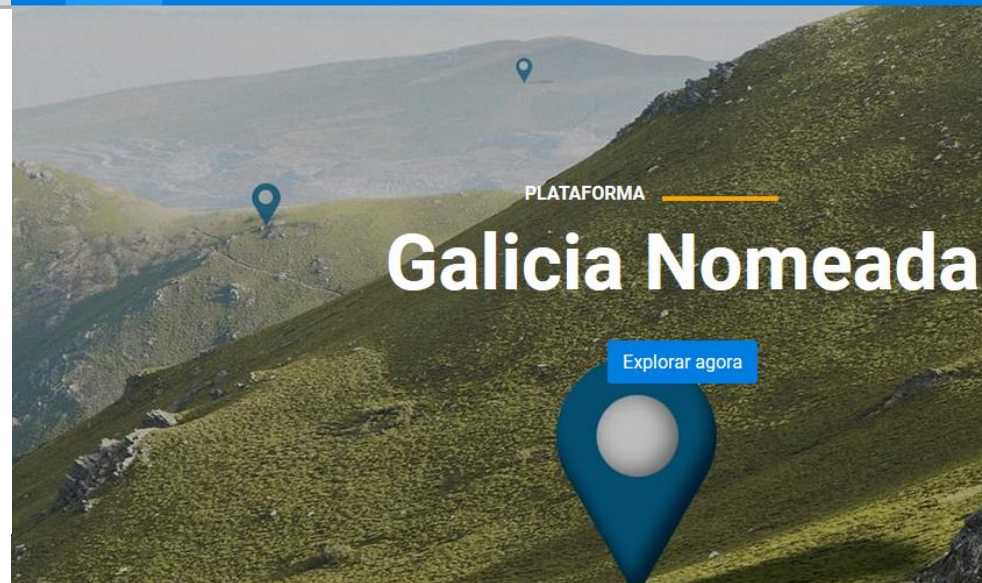
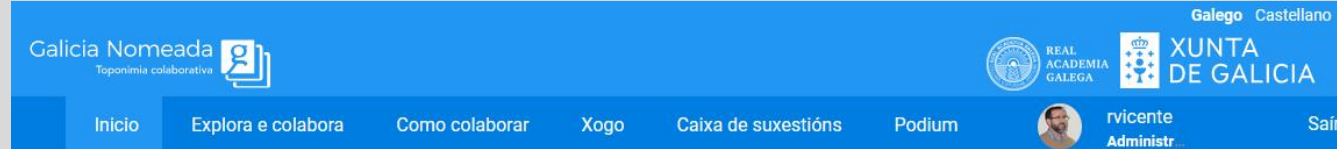

No mar,
os GPS e
radar

Cidades e
vilas
medran

Protexer e difundir esta herdanza cultural debe ser tarefa de todos: con este obxectivo nace o proxecto colaborativo Galicia Nomeada

Que podemos facer coa aplicación Galicia Nomeada?

Sen estar rexistrado/a

1. Consultar a toponimia existente no visor de calquera parte do territorio galego para traballos de investigación de tipo etnográfico, filolóxico, histórico, turístico, antropolóxico ou para os traballos da Administración pública.
2. Xogar
3. Facer suxestións sobre o funcionamento e rendemento da aplicación.

Tendo conta de usuario

1. Introducir novos topónimos aos que lle podemos anexar información complementaria en formato texto, audio ou vídeo.
2. Facer suxestións (de tipo lingüístico ou de tipo xeográfico) sobre topónimos introducidos por outros usuarios no visor.
3. Engadir arquivos e información complementaria en topónimos doutros colaboradores.

Resultados do proxecto: colaboradores/as e achegas

- Tres anos de vida do proxecto
- Colaboradores/as rexistrados/as: **3.114**
- Topónimos achegados: **58.043**
- Validados polo ETRAG: **50.451**
- Suxestións achegadas: **+ 6.000**
- Colectivos:** máis de **50** centros de ensino / **43** asociacións veciñais e culturais / **16** comunidades de montes.
- Colaboradores/as por concello:** hai en **299** concellos // quedan **14** concellos sen ningún colaborador.
- Porcentaxe de territorio recollido:** **40%** (PTG + achega pública)

Como está construída a plataforma a nivel tecnolóxico?

- ❑ É unha plataforma web que emprega **HTML**, **CSS** e **Javascript** na parte de cliente, e fai uso de **Java** para a parte de servidor.
- ❑ Está instalada nos servidores da Amtega baixo un servidor de aplicacións **JBoss** (código aberto) accesible á cidadanía.
- ❑ Todos os compoñentes e librarías que emprega son de Software libre, incluída a parte do visor que emprega **Leaflet** para a representación da información.

Descarga de toda a base de datos en formato CSV en abertos.xunta.gal

XUNTA DE GALICIA | DATOS ABERTOS

Que é? Catálogo de datos Condicións de uso Ideas! Preguntas máis frecuentes

Inicio / Catálogo de datos / Busca de datos / Territorio, vivenda e transporte

Microtoponimia de Galicia

Escoitar Ficheiro en RDF Compartir

Descarga de datos

CSV (13.974 KB)

Arquivo CSV (comprimido en formato ZIP) coa microtoponimia (nomes de terras, montes, regueiros, fontes, penedos, muíños, camiños...) de Galicia, extraída da base de datos de Galicia Nomeada. Recolle todos os concellos e inclúe a localización xeográfica.

Descrición

A plataforma **Galicia Nomeada** permite a xeolocalización dos nomes de accidentes terrestres, costeiros, augas, terras, vías e entidades humanas, a partir dunha busca que pode realizarse por texto, provincia, concello e parroquia, tipoloxía xeográfica, estado e orixe do topónimo.

O **buscador de Galicia Nomeada** fai a procura por concellos entre todos os topónimos validados na base de datos almacenada. Neste buscador os datos poden exportarse en formatos **KML**, **GPX** e **CSV**.

Toponimia de GALICIA

TOPONIMIA - O PROXECTO - DETRÁS DO NOME - NOVAS COLABORA SABÍAS QUE...

REAL ACADEMIA GALEGA

Toponimia de Galicia

Busca no visor de topónimos

540.893
topónimos recompilados

QUE PODO ENCONTRAR?

Toponimia de GALICIA

TOPONIMIA - O PROXECTO - DETRÁS DO NOME - NOVAS COLABORA SABÍAS QUE...

EXPERIENCIAS DE RECOLLIDA

Allariz rescata "A memoria das aldeas"
O proxecto "A memoria das aldeas" do Concello de Allariz colabora con Galicia Nomeada

Iván Sestay, máis de tres décadas rescatando a nosa toponimia
Hai máis de tres décadas, un meniño de apenas 8 anos sacaba un pequeno caderno e comezaba a anotar...

Evaristo Méndez e a asociación A Fonte do...
Froxán é un lugar único en Galicia: esta aldea de Folgoso do Courel está declarada Ben de Interese...

O SEMINARIO DE ONOMÁSTICA RESPONDE

- O Seminario de Onomástica responde: Monterroso**
Monterroso é un concello da provincia de Lugo coñecido por acoller o día un de novembro de cada ano...
- O Seminario de Onomástica responde: Monforte**
Monforte, o antigo Castro Dactonium dos xeógrafos clásicos, é un topónimo a primeira vista...
- O Seminario de Onomástica responde: Sanxurdo**
Sanxurdo é unha aldea da parroquia de Cristimil, no concello de Lalín, e un nome de lugar que non...
- O Seminario de Onomástica responde: Vilardevós**
Vilardevós é unha forma toponímica única en Galicia o que propiciou que foran moitas as teses que...
- O Seminario de Onomástica responde: A Caniza**
Na actualidade, a denominación oficial dunha vila, parroquia e concello da provincia de Pontevedra...
- O Seminario de Onomástica responde: A Coruña**
A Coruña é un dos topónimos que máis interese suscitou dentro da nosa filoloxía. Foron múltiples as...

Contidos:

- Etimolóxicos
- Divulgativos
- Audiovisuais
- Técnicos e metodolóxicos
- Bibliográficos
- Etc.

INVESTIGACIÓN en ciencias humanas

Será unha información moi útil para a investigación en múltiples disciplinas: **lingüística, xeografía e historia, arqueoloxía, antropoloxía, socioloxía, bioloxía, enxeñaría agrícola e forestal...**

ADMINISTRACIÓN PÚBLICA Xestión do territorio

- ❑ **Consellería de Medio Ambiente e Ordenación do Territorio** (PXOM, Cartografía IET, POL, Catálogos da paisaxe, Espazos protexidos...)
- ❑ **Consellería de Infraestruturas e Vivenda** (estradas, rotulación...)
- ❑ **Consellería do Medio Rural** (catastro, parcelaria, axudas da PAC, desenvolvemento rural, incendios...)
- ❑ **Consellería de Presidencia, Administración Públicas e Xustiza** (emerxencias, turismo, Camiño de Santiago, CRTVG...)
- ❑ **Consellería de Sanidade** (ambulancias...)
- ❑ **Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria** (patrimonio, BIC, ensino regrado...)
- ❑ **Consellería do Mar**

Exemplo práctico 1: planificación na construción de estradas e autoestradas (expedientes de expropiación e estudos do impacto medioambiental)

A Fonte do Gorgullón (O Riós, A-52)

A screenshot of a news article from 'praza PÚBLICA'. The article is titled 'Xunqueira, Lagoa, Brañas: cando a toponimia sinala onde será o asolagamento'. It includes a photo of a flooded area with buildings and a caption: 'Contorna da Xunqueira, en Viveiro, afectada polas inundacións'. The article is dated 'hai 19 horas' and is categorized as 'Movements sociais'. The author is 'David Lombao | @davidlombao'.

Exemplo práctico 2: axuda na loita contra os incendios forestais

The screenshot shows the 'Galicia Nomeada' website interface. At the top, there are logos for 'Galicia Nomeada Toponimia colaborativa', 'REAL ACADEMIA GALEGA', and 'XUNTA DE GALICIA'. The navigation menu includes 'Inicio', 'Explora e colabora', 'Como colaborar', 'Xogo', 'Caixa de suxestións', 'Podium', and 'Entrar'. A search bar is visible on the left. The main content area is a map of Galicia with numerous toponyms marked with red and green pins. A red circle highlights the toponym 'As Tres Cruces'. A sidebar on the left provides details for 'As Tres Cruces', including the location 'Pena Petada (Santo Estevo), A Pobra de Trives, Ourense' and the date '15 Nov 2018'. A blue box in the bottom right corner contains the text '085 AVISO DE INCENDIOS FORESTAIS GALICIA'.

Exemplo práctico 3: as ambulancias e os servizos de emerxencias poderán chegar a calquera aldea de Galicia ou a calquera montaña sen posibilidade de perda

www.farodevigo.es
FARO DE VIGO

Local Galicia Actualidad Deportes Economía Opinión Ocio Vida y Estilo

Gran Vigo Comarcas **Morrazo** Pontevedra Deza-Tabeirós-Montes Arousa Ourense

● EN DIRECTO Sigue en directo el pleno del Congreso

Faro de Vigo » O Morrazo

☆☆☆☆☆

La ambulancia de Bueu se atasca en un vial de Bon y no llega a un servicio con un muerto

Un nieto del fallecido fue a buscar en su coche al médico - Los técnicos del 061 no eran de la zona, aunque una llegada más veloz no impediría el fallecimiento por un infarto fulminante

14.03.2013 | 07:37

DAVID GARCÍA - BUEU La ambulancia del 061 en Bueu se quedó ayer atascada en un camino de Bon y no fue capaz de llegar al servicio para el que había sido requerida, que concluyó con una persona fallecida por un infarto. Los técnicos de guardia en el momento de los hechos no eran de la zona de Bueu y tomaron un camino erróneo para llegar al lugar del suceso, un vial en malas condiciones y fue preciso requerir la presencia de una grúa para retirar la ambulancia. Fue un nieto del fallecido, Manuel Freire Santaclara, el que se tuvo que acercar al punto en el que los servicios de emergencias se habían quedado atrapados para recoger en su coche particular al personal médico. Cuando llegaron sólo pudieron certificar la muerte del hombre, aunque todas las fuentes, incluyendo personas cercanas a la familia, coinciden que el fallecimiento fue prácticamente instantáneo. "Tiña problemas de corazón e sufriu un infarto fulminante", explicaban personas presentes en el lugar.

Un vehículo de grúas La Vendimia retira la ambulancia que se había quedado atrapada en Bon. // G.Núñez

TRANQUILA EU??

TRANQUILÍSIMA E LOCALIZADA ATA NA LEIRA!!

Cruz Roja

TELEASISTENCIA ESTEAS ONDE ESTEAS

24 horas ao día,
365 días ao ano.

900 814 222
teleasistencia.gal

Cada vez máis preto das persoas **Cruz Vermella**

Posibles usos desta información por parte da ADMINISTRACIÓN LOCAL

**Urbanismo
PXOM**

**Turismo:
rutas, guías...**

**Camiños de
Santiago**

**Emerxencias:
Protección civil
e Policía local**

Carteiros

**Cohesión social:
asociacións,
centros de día**

Toponimia = ferramenta normalizadora do galego no ensino

Forma distinta de aprender lingua e literatura popular

Fan un traballo interxeracional e integrador

Importancia de coñecer a historia local

Fomenta a investigación e a creatividade

Transversalidade dos contidos toponímicos

Moderniza a nosa lingua

Abrimos unha ventá ao mundo

Facemos felices aos emigrantes galegos

Toponimia = ferramenta normalizadora da nosa lingua na sociedade

**Para
nomear**

bares,
negocios,
restaurantes
empresas...

**Produtos
galegos:**
zocas, viños,
queixos,
mel...

grupos de
música ou
folclóricos

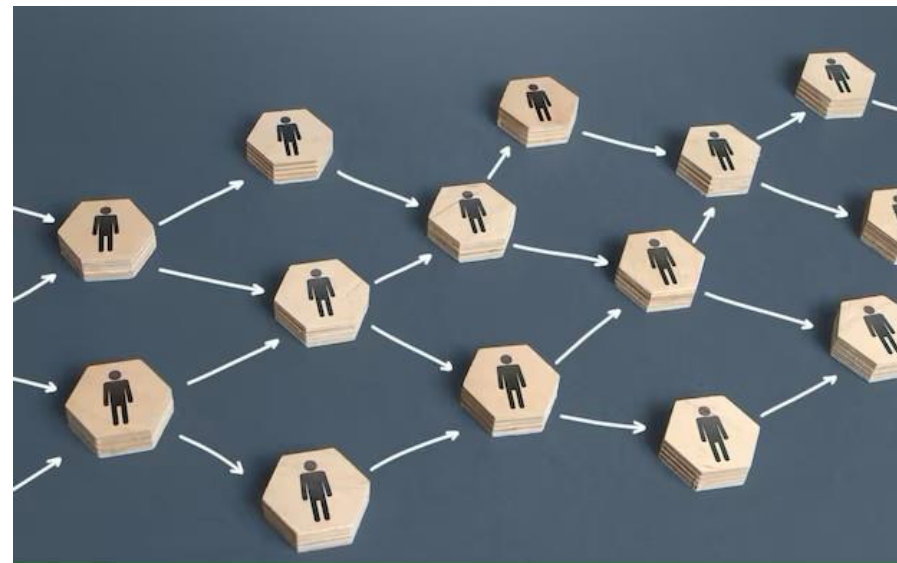
persoas,
animais...

HERDANZA CULTURAL

Os topónimos, ao igual que a lingua, transmitíronse de xeración en xeración a través da oralidade e forman parte da nosa memoria colectiva.

Como herdanza lingüística e cultural que son dos nosos antepasados, temos a débeda con eles de recollela, valorala e transmitila.

**NON ROMPAMOS
A CADEA!!**

Xesús Ferro Ruibal (2016: 350)

Emociona ver como o mar e a terra, as paredes, as pedras, as fontes, os camiños, as ruínas agachadas deixan de ser materia inerte e sen sentido, como piden a palabra e rompen a falar connosco, para nos contaren, só co seu nome, historias que alí se viviron, historias de resistencia ás inclemencias do tempo e da vida, historias de esforzo intelixente de homes e mulleres para se adaptaren a ese medio, historias de domesticación das pedras, da vexetación, dos ríos e das fervezas; historias incluso da domesticación do océano cun GPS feito na casa hai moitos séculos pero eficaz e fiable; algunha vez historias de amor ou de odio; historias nunca escritas en papel; historias encriptadas nun nome que só pervive no uso e na memoria dos vellos do lugar. Todo iso condensado nun **humilde nome de lugar**.

Moitas grazas polas vosa atención!!!

Vicente Feijoo Ares

Coordinador da Unidade Técnica de Toponimia

Seminario de Onomástica

REAL ACADEMIA GALEGA

Correo: toponimia@academia.gal

Teléfono: 881 995 322